

GRETSA UNIVERSITY - THIKA

UNIVERSITY EXAMINATIONS JANUARY-APRIL 2025 SEMESTER

DIPLOMA IN EDUCATION (ARTS)

KODI: DKIS 011

KOZI:KITANGULIZI CHA SOMO LA LUGHA

TAREHE:

WAKATI:

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. SEHEMU YA KWANZA **A**: NI YA **LAZIMA**
2. SEHEMU YA PILI **B**: JIBU MASWALI YOYOTE **MAWILI**
3. **USIANDIKE CHOCHOTE** KWENYE KARATASI YA MTHANI. KWA KUFANYA HIVYO UTAKUWA UMEVUNJA SHERIA ZA MITIHANI NA UTAADHIBIWA
4. ANDIKA VIDOKEZO VYAKO NYUMA YA **KIJITABU CHA MAJIBU** KISHA PIGIA MSTARI BAADAYE

TAHADHARI:-kamera za CCTV zipo kwenye vyumba vyote vya mitihani

SEHEMU YA A: YA LAZIMA

SWALI LA KWANZA

- a) Eleza dhana zifuatazo:
- i. Lugha [alama 2]
 - ii. Lahaja [alama 2]
 - iii. Lafudhi [alama 2]
 - iv. Isimu [alama 2]
 - v. Lugha asilia [alama 2]
- b) Jadili sifa bia mbili za lugha. [alama 6]
- c) Eleza matawi yafuatayo ya isimu:
- i. Isimu linganishi [alama 3]
 - ii. Isimu tiba [alama 3]
- d) Fafanua majukumu manne ya lugha. [alama 8]
-

SEHEMU YA B: YAJIBU MASWALI YOYOTE MAWILI

SWALI LA PILI

- a) Fafanua kaida nne zinazoathiri matumizi ya lugha. [alama 12]
- b) Andika maneno yafuatayo ukitumia alama za kifonetiki za IPA:
- i. Kiongozi [alama 2]
 - ii. Cheche [alama 2]
 - iii. Ghali [alama 2]
 - iv. Nyang'anya [alama 2]

SWALI LA TATU

- a) Jadili aina nne za lugha ukizingatia uainisho wa kiamilifu. [alama 12]
- b) Bainisha mofu zilizomo katika maneno yafuatayo:
- i. Wimbo [alama 2]
 - ii. Uzuri [alama 2]
 - iii. Mlo [alama 2]
 - iv. Yuaja [alama 2]

SWALI LA NNE

a) Fafanua taaluma zifuatazo za isimu:

- i. Fonetiki [alama 4]
- ii. Fonolojia [alama 4]
- iii. Mofolojia [alama 4]
- iv. Sintaksia [alama 4]
- v. Semantiki [alama 4]

SWALI LA TANO

a) Eleza nadharia tatu zinazohusu asili ya lugha. [alama 12]

b) Fafanua aina zifuatazo za lugha:

- i. Lugha ambishi [alama 4]
- ii. Lugha tenganishi [alama 4]